

Vägen från Höven

Självbiografisk berättelse
av Erik Bergsten

Barndom

Jag Erik Bergsten, födder uti Tängsta by, Resele socken, och son till Per Adolf Bergsten, och Beda Margareta, född Näslund, hon dotter till skräddaren Henrik Jakob Andersson Näslund, född i Edsele 1849, g.d.3.12 1879, med min mormor Barbro Erika Edlund, även hon troligen född i Tängsta 1855.

Mormor, som var av bondesläkt, hade två bröder, den äldste ärvde hemmanet, den andre 4000 kr, räckte till att studera till präst, han slutade som prost i Ådalsliden. Mormor fick skräddar Näslund i stället.

Min farfar född d. 15/7 1849 uti Multrå socken Västerstrinne by flyttade först som dräng till Ed, sedan till Rösta i Resele, därifrån till en fjällby som hette Stugsjön, där fanns det gott om skogsarbete, med sig hade han sin blivande maka, Britta Olivia Olovsdotter, f.1866 d. 18/4, hon var en sk. oäkting, de gifte sig d. 20/4 1885, hon blev så småningom mor till åtta barn, de ni, att föda i en fjällby, miltals från barnmorska o läkares hjälp, kanske en jordamor fanns till hans att hjälpa den nya medborgaren till jorden. Jag minns henne där hon satt vid spisen och rökte på sin pipa, hon lämnade detta jordiska d. 5 jan. 1920.

Min farfar måste man beundra, han var nog en kraftkarl, som med sina händer kunde skrapa ihop så mycken egendom, att han vid sin död 1912, då arrendator i Höven, troligen åt samma bolag, som han arbetat åt i Stugsjön, i stall o ladugård hade sex hästar, fyrtio klavbundna djur åtta grisar, samt höns för gårdens behov. Vad jag har funderat över hur de kunde konsumera all denna mjölk o fläsk, vad jag minns är att de knådade till stora så kallade smördrittlar, gick till handelsboden, fick en summa för smöret och kunde byta till sig behövliga varor. Det blev dessutom både ost o mese, jobbigt för kvinnan.

Farfar hade väl den filosofin att arbete skapar hälsa o välstånd, när pojkarna kom från skogsarbetet på våren, fick han alltid till nya jobb såsom timmerflottning, varutransporter från Selsjöns järnvägsstation till handlarna i Resele, Ådalsliden o Junsele, nog om den gubben.

Efter sitt giftermål bosatte sig min far hos sina svärföräldrar i Tängsta, där föddes Edit o jag, det torde nog ha varit trångbodd där, som vanligt var på denna tid. Så småningom flyttade far o mor tillbaka till Höven, där föddes John o Gunnar.

Min far kom väl inte så bra överens med sina bröder o systrar, min mor fick väl arbeta för hårt med skötsel av alla djur, dessutom var de mycket trångbodda, ett enda litet rum, rummet finns kvar än i denna dag att skåda jag har tittat på det för några år sen, och det var otroligt att en familj kunna rymmas i denna kammare.

Far fick väl veta, att ett torp var arrendeledigt i Bodvill, det kallades Märkestorpet, han fick arrendet, flyttade och fick med sig två kor vagn med redskap samt häst, jag blev kvar hos mina farbröder o mostrar i Höven o det gick ju bra, jag trivdes hos dem, det var min första skilsmässa från hemmet.

Mina första skolår gick jag i Myre skola, det var ganska lång skolväg att gå en sex a sju km pr dag men det gick.

Före min skoltid blev mor sjuk, tbc, hon skickades till ett sanatorium i Sundsvall blev hemsänd till julhelgen, och dog den 4 jan. 1917. Mitt minne av mor är mycket vagt, jag fick hälsa på henne i kammaren där hon låg, jag minns hennes ansikte, hennes krulliga hår hur hon tittade på mej log o pratade.

Av begravningsakten har icke något minne, men däremot gick jag på kyrkogården där jag såg en stor grav med många kistor

i. Nu efteråt förstår jag att dessa gravar grävdes på tinad mark, för på vintern var tjälen djup o jobbigt att gräva. Spanska sjukan o lungsoten härjade, med stor dödlighet som följd.

Under andra skolåret flyttade jag hem till Bodvill o gick där trean, sedan skickades till Ramsele för att där fortsätta i fyran o femman. Där bodde jag först hos Nils Bergsten, som var gift med Albertina, de kallades vanligen Nicke o Alba.

Nicke, som arrenderade prästbostället, som var ett ganska stort jordbruk, med tolv kor två hästar, aderton getter o en bock, som det luktade om lång väg, i hushållet var förutan Alba o Nicke en piga o dräng samt ett flickebarn o så jag. Alba var en kvinna med ett sjusärdeles humör, hon höll god ordning i huset det var rent o snyggt omkring henne, o så lagade hon god mat.

Under sommaren i slättanna hände en grej som för alltid fastnade i mitt minne, Nicke hade en hundvalp som jag var god vän med, jag satt o körde slåttermaskinen, det var mycket tjockt hö, valpen vistades i höet så får han väl syn på mej kom hoppande ur höet rakt i slåttermaskinen, han skrek hoppade i väg och hade alla fotsulor avklippta, sen var det bara att förkorta livet på honom. Men livet gick vidare , började skolan som låg uppe i samhället, fjärde läsåret det var en mödosam väg, därför att jag samtidigt skulle bära ut mjölk till två kunder, först en roddtur över Faxälven sedan en brant nipa att gå uppför med krukorna, lämna krukorna hos kunden, efter skoldagens slut hämta tomkrukorna o traska hem samma väg. I närheten av skolan fanns ett bageri som bakade goda bullar a två öre st. så om man hade en slant i fickan gick man o köpte en bulle, vad jag icke kan begripa är varför jag inte åt min matsäck i stället, Alba gjorde alltid god matsäck, tunnbrödssmörgåsar med pålägg, men det hjälpte inte, bullarna segrade.

Alba hade en yngre bror, som hördes vara duktig och jag skulle naturligtvis vara likadan, han kunde både såga o hugga ved för gårdens behov i Höven, Albas barndomshem, och då skulle jag vara lika duktig, men det var jag inte, det blev både si o så med vedjobbet, så det började gå snett i förhållandet mellan henne o mej. Så var det mjölkkunderna, de hade svårt för att betala för mjölken, Alba skrev räkningar och jag skulle driva in betalning för dessa, en klädeshandlare, som var kund hade två pojkar, båda studerande den ene till läkare resp. tandläkare, de bara skratta åt mej när jag krävde dem på pengar, det var otrevligt, men likvid kom väl så småningom.

Förhållandet till Alba blev sämre en vacker dag rann sinnet på henne jag höll på att trava in ved i vedlåren, jag stod på knä, hon flög upp ,skrek något o började o banka på min rygg, hon var både ilsken o stark så det kändes, anledningen till hennes ilska kommer jag inte så noga ihåg, men det gällde förstås den förbannade veden. Jag blev less både skolgång, mjölkbärning o vedjobbet, så jag gick därifrån o flyttade till min faster, som bodde uppe i byn, hon gift med en målare Östin, deras förnamn Hulda o Nils.

Nils tänkte väl lära upp mig till målare under skollovstiden, men det gick icke, varför förstår jag ej, hade jag lärt mig detta yrke hade väl inte den närmaste framtiden varit så mörk. Alltnog jag skickades hem till föräldrahemmet för att fortsätta skolgången.

Efter min mors död blev far ensam med fyra barn, jag förstår honom hur han kände det, men i en granngård arbetade en piga, Alma Vesterlund, hon hade en flicka om fem a sex år. Far började väl att titta efter henne slutet blev att de gifte sig o därmed hade han fem barn att försörja, men det var som att hoppa direkt ur askan till elden. Hon var en kvinna som ej ville

ha med jordbruk att skaffa, kor o ladugård var henne helt främmande. Denna kvinna blev nog fars största olycka.

Arrende tiden för torpet gick ut och något nytt fick han inte, då blev ett arrende på Mon den sk. Isaksgården ledigt, han fick det vi flyttade dit och det blev en enda lång mardröm. Där föddes Rut o Oskar , som liten hade Oskar nåt utslag i ansiktet, det kliade o han skrek nästan dygnet runt, ett avbrott i eländet blev när fars syster kom på besök för att stanna ett par veckor. Hon var ung, stark o frimodig, det blev en skön tid, det blev matlagning, luskamning, tvättning städning med m. m. hon vände upp o ner på alla invanda vanor , styvmor vågade inte att sätta sig upp mot henne, det blev några härliga dagar, varför hon kom vet jag inte säkert men jag tror att hon visste hur farsan hade det hon var snäll, hjälpsam, ung o stark, ogift o lycklig därmed kunde hon sprida glädje omkring sig. Men säg mig den glädje som varar beständigt, faster åkte hem o därmed återgick allt till det gamla. Styvmor hatade Edit försökte att misshandla henne, ibland måste far gå emellan, då blev hon ilsken, hoppade i säng skrämde oss andra med att hennes hjärta höll på att stanna, med det var bara bluff, hennes hjärta funkade tills hon blev åttioett år. Sådana hjärtliga anfall fick hon sedan med jämna mellanrum, jag förstår inte hur farsan kunde gå på denna bluff, han blev inte ilsken heller, han var väl rädd att bli änkeman igen.

Familjen blev utkörd från Isaksgården, den hade sålts till en herr Nordin från Junsele. Under denna tid hade en arrendator eller hyresjäst ingen talan det var bara att packa sig ut. Farsan fick hyra rum o kök hos kvastbindaren Stjärna, den titel han fick av prästen vid sin begravning. Han bodde ju ensam i sin kammare, Stjärnas kammare, den är ju bekant vidd träffarna på Mon.

Alltnog på sommaren efter femte skolåret, arbetade jag hos en

torpare Jonsson på Mon, och efter sjätte skolåret arbetade jag hos en bonde, Albert Boden i Bodvill, det var bra husbönder på båda ställena. Efter sommarsäsongen i Bodvill, var det slut med barndomstiden, jag kom in i tonåren o skickades iväg till den sörmländska leran. Efter allt jag har skrivit om min barndom så är det inte säkert att jag har kommit ihåg alla flyttningar, det är så längesen, men håll till godo, minnet sviker.

Tonåren

Dagarna på Bosved blev enahanda, samma rutiner dag ut dag in.

Jag började att närma mig konfirmationsåldern, jag var skriven i

Toresunds kommun, att läsa för prästen skulle ske i Strängnäs då kunde man göra lite nytta för sig, du får häst o vagn så får du åka till stan och ta olika varor som ändå skall in för att säljas.

Det blev lantgårdens produkter såsom potatis till olika familjer, ägg o höns till hotell Rogge, ägg efter tusen höns blev ett litet lass, inlämning av vete i kvarn för malning, hämta kraftfoder från centralföreningen, vassla från mejeriet ställa in hästen på gården, till prästen för läsning. På gården bodde en tant, en änka efter en styrman, som man skulle bära upp kol för eldning och det gjorde man med gott hjärta, man fick alltid en god smörgås eller något annat gott, hon var förresten bekant på Bosved, hon gästade ibland på Bosved, och då blev det rena kalasmaten, hon hade varit kocka på en av Mälarbåtarna, och då tillämpade hon samma kokkonst på Bosved, o det var gott, o bonden vred sig för kostnaderna.

Konfirmationsprästen, en domprost vid namn Otto Norberg var en konservativ man, och det måste en och det måste en prelat av denna dignitet vara, men han var en snäll o förstående människa så inget ont om honom, så kom den dagen att läsa fram, det skedde i domkyrkan detta jättestora gamla ärevördiga tempel o det var fullsatt, man kände sig lite nervös men det gick bra man klarade frågorna.

En del andra händelser inträffade under min Bosvedtid, det var under höbärgningen, en mycket het dag, en jämnårig

stockholmspojke, som även arbetade på Bosved, och jag skulle på middagsrasten åka ned till Djupvik, vid Mälaren och ta oss ett bad, när vi kom ned till stranden var den upptagen av badande tonårsflickor, vi hade inga badbyxor, att klä av i deras åsyn gick ju inte an, vi lånade en båt, rodde en bit ut på sjön och hoppade i, att man kunde vara så dum, jag var ju icke simkunnig, jag fick mig en kallsup tappade besinningen och höll på att drunkna, hur det gick till att komma i land vet jag ej, men när jag vaknade och tittade upp stod de där flickorna o tittade på mej, de ni.

På eftermiddagen fortsatte höbärgningen, jag mådde dåligt hade väl vatten i lungorna, men jag teg o led. Men ryktet om badhistorien kom så småningom fram o så fick man en utskällning av bonden. Märk väl att under denna tid hade en husbonde rätt till att aga en minderårig, och det fick man höra hur bönder hade spöat upp sina smådrängar, det kanske var för att skrämma upp en?

Under de här pojkåren var man som alla pojkar intresserad av idrott, pedaltrampning var ju populärt under den här tiden, särskilt loppet Mälaren runt, med idolen Ragge Malm, som var suverän på cykel den tiden.

En annan gick också o drömde om en cykel med nedbockat styre o tåklavs. men ekonomin sade stopp.

Som pojke var man intresserad att sparka boll, men si det var inte bonden, han kunde inte förstå meningen med att springa efter en boll, då var det väl nyttigare att rensa i rovlandet, att klippa gräsmattan eller att gå o lägga sig så man var utvilad o pigg till nästa dag.

Tiden gick, efter två år på Bosved, jag var bliven femton år o fick i mitt huvud att ta värvning i skeppsgosseåren, jag svarade

på en annons i Stockholms-Tidningen. åkte till Stockholm träffade en värvare, som skötte om alla formaliteter, så fick man en biljett att åka tåg till Göteborg och båt till Marstrand. Där på Karlsborg fästning blev det mat o logi i ett par dagar under tiden gallrades pojkarna, vi var många.

Bland dessa pojkar var en hel del mer belästa än jag, tiderna var sådana, stor arbetslöshet en del av dessa pojkar hade gått i läroverk med en realexamen och det är klart att dessa fick gå först vid antagandet så en drängpojke hade en liten chans, men värvaren han fick ju sitt o jag en returbiljett tillbaka till Bosved.

Där var en ny dräng anställd så jag var inte välkommen, där stod jag utan jobb o utan pengar, jag kunde inte resa hem till Norrland eller, för där var nöden ännu större. I granngården till Bosved, med namnet Häringstorp där fanns en plats för en drängpojke, det var ett djävla ställe det visste jag men vad gör man utan pengar utan jobb, jag var så illa tvungen att flytta dit. Det fanns ingen drängkammare jag låg i en utdrags- soffa i köket, hur det kändes att stiga upp o lägga sig det kändes inte så bra. Frugan i gården var en dominant person, som fullständigt härskade över huset, vi kallar henne Maja, gubben en toffel när han fick sina råd av henne var det bara att lyda, och det fick till följd att hans dåliga humör gick ut över drängen. Ibland tog han häst o kärra åkte in till stan var borta hela dagen fördrev tiden med att sitta på kafé gå på systemet o så komma hem moloken, tillrättavisad av Maja.

Så hände det en kväll jag cyklade i mörkret utan lyse, hade varit på besök i Bosved, på väg tillbaka krockade jag med en person, som visade sig vara flickan i gården där jag arbetade, det ena benet var brutet, jag fick upp henne på cykelstången och kunde skjutsa henne till hemmet sen blev det raka vägen till sjukstugan där hon blev liggande ett par dagar sen kom hon hem

med gipsat ben. Det blev en hemsk tid, hennes studier avbröts, hon hade börjat i realskolan, jag gick o kände mig skyldig till olyckan, o slutet på eländet var att jag fick betala sjukhusvistelsen, det var ju inte så dyrt den tiden men lönen var liten. Om jag enligt lag skulle ha varit skyldig till ersättning, eller om det var ett lagbrott att cykla i mörker utan lyse, vet jag ej men det luktade självpantning, men en liten dräng ingen talan har.

Jag kämpade mig igenom året på Häringstorp, fick jobb som kördräng på Hallinge gård, där fanns åtminstone en drängkammarare att husera i. Bonden på denna gård var förresten måg på Bosved. Frun hette Linnea och var dotter till bonden på Bosved i dennes första gifte.

Arbetsrutinerna blev ungefär desamma som på föregående gårdar, väckning kl 5, fodring, mockning, rykning av hästarna, frukost halv 7, sedan ut med hästarna för dagens körningar.

Skedde arbetet på åkrarna kom de alltid ut med kaffe med dopp på för o eftermiddag o det var ju gott. Det som var konstigt var att under den mörka årstiden blev arbetsdagarna lika långa. Ett par händelser inträffade under min hallingetid som man har i minnet. Jag körde in ved till stan, med vagn förspänd med två hästar, på hemväg hämtade jag några säckar mjöl o kli från kvarn, det började mörkna, jag körde över Västervikstorget så plötsligt ramlade tistelstången ned mellan hästarna, jag fick stopp på åket, för att börja leta efter muttern, som hade rallat upp, när vände mig om kom en man fram räckte mig muttern, så var den skadan avhjälp, när jag kom hem berättade jag händelsen för bonden, han tog inte saken så allvarlig o jag hade inte vett att säkra muttern på tistelstången. Nästa dag åkte jag åter in med ett vedlass, under hemfärden en 3km från stan släppte muttern o tistelstången slängde i sick-sack under hästarna, dessa skenade, vagnen slängde över hela vägen, en bil

möttes, han stack in på sidan o tog skydd bakom en ek, färden fortsatte på en sidoväg där slängdes jag av vagnen, o hade tur att inte bakhjulen gick över mej. Hästarna stannade vid en gård längre fram och den ene hästen måste slaktas,skadad i ett hovben. Vad bonden o hans hustru tänkte om olyckan vet jag ej men troligen gick väl resonemanget ut på att olyckan hade kunnat undvikas och de klandrade inte mej för det inträffade.

Året på Hallinge tog så småningom slut o man funderade på hur man skulle kunna få en annan tillvaro här i livet än bond-dräng, jag sökte in vid I 10 i Strängnäs o kom in, det var den första okt 1928.

Åren vid regementet.

Det blev en himmelsvid skillnad på dagrutinerna mot man var van vid från bondetiden. Revelj kl 6,30, sen morgontoalett sedan morgonmål med macka välling o kaffe, halv åtta uppställning för korum, sedan exercis, teori såsom matematik historia svenska o krigsspel. Lunch kl. tolv till tretton, därefter fälttjänstövningar till kl sexton, persedelvård o middag kl sjutton. En väsentlig skillnad mot en bondrängs inrutade dagar. Lönen var ju betydligt bättre, femtio kr i månaden, fri mat kläder o husrum. Vad husrummet beträffar förstår jag inte varför vi måste ligga i över o underslaf, vi var ju bara 28 man, men militärerna har ju sina egna åsikter, sina bestämmelser o lagar.

Tonåren

Dagarna på Bosved blev enahanda, samma rutiner dag ut dag in.

Jag började att närma mig konfirmationsåldern, jag var skriven i

Toresunds kommun, att läsa för prästen skulle ske i Strängnäs då kunde man göra lite nytta för sig, du får häst o vagn så får du åka till stan och ta olika varor som ändå skall in för att säljas.

Det blev lantgårdens produkter såsom potatis till olika familjer, ägg o höns till hotell Rogge, ägg efter tusen höns blev ett litet lass, inlämning av vete i kvarn för malning, hämta kraftfoder från centralföreningen, vassla från mejeriet ställa in hästen på gården, till prästen för läsning. På gården bodde en tant, en änka efter en styrman, som man skulle bära upp kol för eldning och det gjorde man med gott hjärta, man fick alltid en god smörgås eller något annat gott, hon var förresten bekant på Bosved, hon gästade ibland Bosved, och då blev det rena kalasmaten, hon hade varit kocka på en av Mälarbåtarna, och då tillämpade hon samma kokkonst på Bosved, o det var gott, o bonden vred sig för kostnaderna.

Konfirmationsprästen, en domprost vid namn Otto Norberg var en konservativ man, och det måste en och det måste en prelat av denna dignitet vara, men han var en snäll o förstående människa så inget ont om honom, så kom den dagen att läsa fram, det skedde i domkyrkan detta jättestora gamla ärevärdiga tempel o det var fullsatt, man kände sig lite nervös men det gick bra man klarade frågorna. En del andra händelser inträffade under min Bosvedtid, det var under höbärgningen, en mycket het dag, en jämnårig stockholmspojke, som även arbetade på

Bosved, och jag skulle på middagsrasten åka ned till Djupvik, vid Mälaren och ta oss ett bad, när vi kom ned till stranden var den upptagen av badande tonårsflickor, vi hade inga badbyxor, att klä av i deras åsyn gick ju inte an, vi lånade en båt, rodde en bit ut på sjön och hoppade i, att man kunde vara så dum, jag var ju icke simkunnig, jag fick mig en kallsup tappade besinningen och höll på att drunkna, hur det gick till att komma i land vet jag ej, men när jag vaknade och tittade upp stod de där flickorna o tittade på mej, de ni.

På eftermiddagen fortsatte höbärgningen, jag mådde dåligt hade väl vatten i lungorna, men jag teg o led. Men ryktet om badhistorien kom så småningom fram o så fick man en utskällning av bonden. Märk väl att under denna tid hade en husbonde rätt till att aga en minderårig, och det fick man höra hur bönder hade spöat upp sina smådrängar, det kanske var för att skrämma upp en?

Under de här pojkåren var man som alla pojkar intresserad av idrott , pedaltrampning var ju populärt under den här tiden, särskilt loppet Mälaren runt, med idolen Ragge Malm, som var suverän på cykel den tiden.

En annan gick också o drömde om en cykel med nedbockat styre o tåklavs. men ekonomin sade stopp.

Som pojke var man intresserad att sparka boll, men si det var inte bonden, han kunde inte förstå meningen med att springa efter en boll, då var det väl nyttigare att rensa i rovlanDET, att klippa gräsmattan eller att gå o lägga sig så man var utvilad o pigg till nästa dag.

Tiden gick, efter två år på Bosved, jag var bliven femton år o fick i mitt huvud att ta värvning i skeppsgosseåren, jag svarade på en annons i St- tidn. åkte till Stockholm träffade en värvare,

som skötte om alla formaliteter, så fick man en biljett att åka tåg till Göteborg och båt till Marstrand. Där på Karlsberg fästning blev det mat o logi i ett par dagar under tiden gallrades pojkarna, vi var många.

Bland dessa pojkar var en hel del mer belästa än jag, tiderna var sådana, stor arbetslöshet en del av dessa pojkar hade gått i läroverk med en realexamen och det är klart att dessa fick gå först vid antagandet så en drängpojke hade en liten chans, men värvaren han fick ju sitt o jag en returbiljett tillbaka till Bosved.

Där var en ny dräng anställd så jag var inte välkommen, där stod jag utan jobb o utan pengar, jag kunde inte resa hem till Norrland eller, för där var nöden ännu större. I granngården till Bosved, med namnet Häringstorp där fanns en plats för en drängpojke, det var ett djävla ställe det visste jag men vad gör man utan pengar utan jobb, jag var så illa tvungen att flytta dit. Det fanns ingen drängkammare jag låg i en utdrags- soffa i köket, hur det kändes att stiga upp o lägga sig det kändes inte så bra. Frugan i gården var en dominant person, som fullständigt härskade över huset, vi kallar henne Maja, gubben en toffel när han fick sina råd av henne var det bara att lyda, och det fick till följd att hans dåliga humör gick ut över drängen. Ibland tog han häst o kärra åkte in till stan var borta hela dagen fördrev tiden med att sitta på kafé gå på systemet o så komma hem moloken, tillrättavisad av Maja.

Så hände det en kväll jag cyklade i mörkret utan lyse, hade varit på besök i Bosved, på väg tillbaka krockade jag med en person, som visade sig vara flickan i gården där jag arbetade, det ena benet var brutet, jag fick upp henne på cykelstången och kunde skjutsa henne till hemmet sen blev det raka vägen till sjukstugan där hon blev liggande ett par dagar sen kom hon hem med gipsat ben. Det blev en hemsk tid, hennes studier avbröts,

hon hade börjat i realskolan, jag gick o kände mig skyldig till olyckan, o slutet på eländet var att jag fick betala sjukhusvistelsen, det var ju inte så dyrt den tiden men lönen var liten. Om jag enligt lag skulle ha varit skyldig till ersättning, eller om det var ett lagbrott att cykla i mörker utan lyse, vet jag ej men det luktade självpantning, men en liten dräng ingen talan har.

Jag kämpade mig igenom året på Häringstorp, fick jobb som kördräng på Hallinge gård, där fanns åtminstone en drängkammarare att husera i. Bonden på denna gård var förresten måg på Bosved. Frun hette Linnea och var dotter till bonden på Bosved i dennes första gifte.

Arbetsrutinerna blev ungefär dessamma som på föregående gårdar, väckning kl 5, fodring, mockning, rykning av hästarna, frukost halv 7, sedan ut med hästarna för dagens körningar.

Skedde arbetet på åkrarna kom de alltid ut med kaffe med dopp på för o eftermiddag, o det var ju gott. Det som var konstigt var att under den mörka årstiden blev arbetsdagarna lika långa. Ett par händelser inträffade under min Hallingetid som man har i minnet. Jag körde in ved till stan, med vagn förspänd med två hästar, på hemväg hämtade jag några säckar mjöl o kli från kvarn, det började mörkna, jag körde över Västervikstorget så plötsligt ramlade tistelstången ned mellan hästarna, jag fick stopp på åket, för att börja leta efter muttern, som hade rallat upp, när jag vände mig om kom en man fram räckte mig muttern, så var den skadan avhjälp, när jag kom hem berättade jag händelsen för bonden, han tog inte saken så allvarlig o jag hade inte vett att säkra muttern på tistelstången. Nästa dag åkte jag åter in med ett vedlass, under hemfärden en 3 km från stan släppte muttern o tistelstången slängde i sick-sack under hästarna, dessa skenade, vagnen slängde över hela vägen, en bil möttes, han stack in på sidan o tog skydd bakom

en ek, färden fortsatte på en sidoväg där slängdes jag av vagnen, o hade tur att inte bakhjulen gick över mej. Hästarna stannade vid en gård längre fram och den ene hästen måste slaktas, skadad i ett hovben. Vad bonden o hans hustru tänkte om olyckan vet jag ej men troligen gick väl resonemanget ut på att olyckan hade kunnat undvikas och de klandrade inte mej för det inträffade.

Året på Hallinge tog så småningom slut o man funderade på hur man skulle kunna få en annan tillvaro här i livet än bond-dräng, jag sökte in vid I 10 i Strängnäs o kom in, det var den första nov. 1928.

Åren vid regementet

Det blev en himmelsvid skillnad på dagrutinerna mot man var van vid från bondetiden. Revelj kl 6,30, sen morgontoalett sedan morgonmål med macka välling o kaffe, halv åtta uppställning för korum, sedan exercis, teori såsom matematik historia svenska o krigsspel. Lunch kl. tolv till tretton, därefter fälttjänstövningar till kl sexton, persedelvård o middag kl sju. En väsentlig skillnad mot en bondrängs inrutade dagar. Lönen var ju betydligt bättre, femtio kr i månaden, fri mat kläder o husrum. Vad husrummet beträffar förstår jag inte varför vi måste ligga i över o underslaf, vi var ju bara 28 man, men militärerna har ju sina egna åsikter, sina bestämmelser o lagar.

Vi volontärer räknades till bassarnas klass, därför måste det vara över o underslaf. Jag återkommer med över o under slaf senare.

Vi volontärer skulle naturligtvis drillas i exercis, att vara ett föredöme i perfektionism i alla vändningar, vi tränades i grupper av furirer som var mästare i att ryta, sen officerare som kollade vad furirena hade lärt oss och efter en nio månader åkte vi ut på trupp för att lära upp bassar, sedan blev det återgång till skolkompaniet för korprals- o furirskola. Lönen förbättrades för varje år, men i de kläderna var det hopplöst att spara, man var ständigt black. Officerskåren var nästan alla av adelsbörd, det var en af Edholm, Lejonhuvad, von Heine, von Essen o Sergel, von Bahr m. fl. som jag kommer ihåg, en del av dem hade otroliga röstresurser.

På den tiden var ett regemente med sina regementen en värld för sig, med sina lagar o förordningar o rätt till bestraffningar när peronalen hade försummat sig på något vis, som ex. ett majorsförhör, som kallades för krigsrätt. Då kallades vaktman-

skap ut att stå utanför förhørsrummet med för fot gevär o bajonett på, fången fick gå mellan två beväpnade vakter till förhørslokalen, därinne fanns en major som domare , något försvar var det aldrig tal om.

Dessa förhör var väl en kvarleva från gamla tiders militärliv och det kunde inte en adelsofficer tänka sig att frågå.

Så vidare i historien, jag blev kommenderad som dagkorpral till studentkompaniet och det var ju ett bra jobb.

Det var lite skillnad på detta kompani än hosa de vanliga bassarna. Det blev uppsatt nya fina gardiner, de behövde icke ligga i över o underslav, de fick sin egen slav o det var ju bra för det fanns gott plats, men så skulle jag sköta om städning. Med hjälp av dessa pojkar o de hade aldrig hållit i en kvast, men det ordnade upp sig så småningom. Så fick man va dessa pojkar en del öknamn, jag hade på den tiden yvigt o lockigt hår o detta var väl någon sorts avundsjuka o särskilt på skolkompaniet, vid uppställningar o inspektion fick man ta av sig mössorna o så kom officeren o när han kom till mej så åkte ridspöet upp i håret där han snodde om ett par varv, officerarna var i allmänhet utan hår hur det nu kan komma sig men jag förstår nu att det var ren avundsjuka.

I övrigt blev tiden i lumpen att bli rutinmässig, men ett som var bra det var att fira jul på regementet, vi var ju ett fåtal som blev kvar över julen o det var både mat o julklappar o det firades i två veckor med fullständig ledighet, jag besökte inte ens mina släktingar. Lite nöjen var det även ibland, såsom dans i gymnas-tiken, nere i stan på Haga, logdanserna på landsbygden var nog de trevligaste. På hotell Rogge smakade jag min första grogg. Man tålde inte så mycket man var ung ej van vid alkohol och om en stund började benen att mjukna. Så skulle man fortsätta festen med dans i läroverkets aula, det gick inte så bra men där

hade jag en kompis, en stor stark kille som tog mig hem till kasernen. Nu i efterhand har jag grunnat på denna diciplin, som förekom i det militära, man utförde allt vad man blev tillsagd att göra, hjärnan gick som på tomgång, det var skrämmande. Efter fyra års anställning var tiden ute jag var väl inget bra militärämne, innan jag skulle skiljas från det militära kom majoren o ville tala med mej, han frågade bl. an. om kommunisterna ville värva mig till sin förening: Svaret blev nej.

Vuxen.

Efter åtta år återvände jag till barndomshemmet, där var det arbetslöshet o en otrolig fattigdom, jag förstår inte varför jag inte gjorde som mina kompisar åkte till de större städerna och försökte skaffa mig ett jobb, där var ju möjligheterna så mycket större än hemma i Resele. Man hade ju ett litet kapital från det militära att klara de första månaderna på, om man hade haft det vettet att spara på slantarna. Men det går ju bra att vara efterklok.

